

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Житомирський державний університет імені Івана Франка

КУРС ЛЕКЦІЙ

з обов'язкової освітньої компоненти

**«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В
ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ»**

*для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності А3 Початкова освіта*

Житомир 2026

УДК 811.111(075.2)
ББК 81.2 АНГЛ я71

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 29 червня 2026 року)

Р е ц е н з е н т и:

Мірошниченко О.А., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки і управління Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Пастовенський О.В., доктор педагогічних наук, завідувач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін КЗ "Житомирський ОППО" ЖОР.

Самборська Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту ЖОР

Курс лекцій з обов'язкової освітньої компоненти «Методика навчання англійської мови в початкових класах» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності АЗ Початкова освіта / Уклад. Кравець О.Є., Вознюк О.В., Зимовець О.А., Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2026. 57 с.

Курс лекцій з освітньої компоненти «Методика навчання англійської мови в початкових класах» створено відповідно до навчального плану цієї дисципліни. Вони спрямовані на підтримку самостійної роботи студентів та підвищення їхньої підготовки до опанування освітніх вимог другого (магістерського) рівня за спеціальністю АЗ «Початкова освіта».

Для кожної лекції передбачено теоретичні питання для опрацювання, завдання для самостійної практичної роботи. Курс лекцій має чітко визначену мету, професійну спрямованість, а також включає питання для підсумкового узагальнення і повторення основних положень.

Це видання буде корисним для студентів 1 та 2 курсу магістратури за спеціальністю АЗ «Початкова освіта», які вивчають відповідну дисципліну, готуються до професійної діяльності в ролі вчителів початкових класів та викладачів англійської мови.

УДК 811.111(075.2)

© Кравець О.Є., Вознюк О.В., Зимовець О.А., 2026
© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2026

ЗМІСТ

Лекція 1. Методика навчання англійської мови в початкових класах як наука	4
Лекція 2. Методика формування мовних компетентностей молодших школярів на уроках англійської мови.....	13
Лекція 3. Методика формування мовленнєвих компетентностей молодших школярів на уроках англійської мови.....	21
Додатки	28
Додаток А. Гейміфікація та інтерактивність на уроці англійської мови в початковій школі.....	28
Додаток Б. CLIL: предметно-мовне інтегроване навчання.....	34
Додаток В. Навчання через проекти (Project-Based Learning)	38
Додаток Г. Цифрові технології та доповнена реальність.....	43
Додаток Д. Принцип «перевернутого класу»	46
Додаток Е. Нейропедагогіка, емоційний інтелект і Total Physical Response	50
Рекомендована література	53

Теми лекційних занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика навчання англійської мови в початкових класах як наука.	2
2	Методика формування мовних компетентностей молодших школярів на уроках англійської мови.	2
3	Методика формування мовленнєвих компетентностей молодших школярів на уроках англійської мови.	2
	Всього:	6

ЛЕКЦІЯ 1

ТЕМА: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ ЯК НАУКА

Навчальна мета: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про методика навчання англійської мови в початкових класах як педагогічну науку, розкрити її об'єкт, предмет, основні категорії, зв'язок з іншими науками та значення для професійної діяльності майбутнього вчителя початкової школи.

Виховна мета: виховувати відповідальне ставлення до професії вчителя англійської мови в початкових класах, повагу до мовного й культурного різноманіття, готовність до педагогічної взаємодії та академічної доброчесності.

Розвивальна мета: розвивати методичне мислення, здатність аналізувати навчальні ситуації, добирати педагогічно доцільні прийоми навчання та аргументувати власні методичні рішення.

План

1. Методика навчання англійської мови в початкових класах: об'єкт, предмет і завдання науки.
2. Основні методичні поняття: підхід, метод, принцип, прийом, вправа, засіб навчання.
3. Зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою та культурологією.
4. Сучасні орієнтири навчання англійської мови в початковій школі: компетентнісний, комунікативно-ігровий та міжкультурний підходи.

Технічні засоби навчання: персональний комп'ютер викладача, мультимедійний проектор, презентаційне обладнання, аудіоколонки, доступ до мережі Інтернет, навчальна платформа або інтерактивна дошка.

Наочність: опорний конспект лекції, презентація, схеми, таблиці термінів, приклади вправ, фрагменти підручників, аудіо- та відеоматеріали.

Міждисциплінарні зв'язки:

- **Забезпечувані:** педагогічна практика в початковій школі, методика навчання англійської мови, практичний курс англійської мови.
- **Забезпечуючі:** педагогіка, психологія, загальне мовознавство, культура мовлення, інформаційні технології в освіті.

Основний навчальний матеріал

Основні терміни

Термін	Пояснення
Методика навчання англійської мови в початкових класах	наука про закономірності, цілі, зміст, методи, прийоми й засоби навчання англійської мови молодших школярів.
Підхід	загальна стратегія організації навчання, що визначає погляд на мову, учня й освітній процес.
Метод	упорядкований спосіб організації навчальної діяльності відповідно до мети заняття.
Приєм	конкретна дія вчителя або учня, яка реалізує певний метод.
Вправа	структурована навчальна дія з чіткою метою, інструкцією та очікуваним результатом.

1. Методика навчання англійської мови в початкових класах як педагогічна наука

Методика навчання англійської мови в початкових класах — це педагогічна наука, яка досліджує цілі, зміст, принципи, методи, прийоми, засоби та організаційні форми навчання англійської мови молодших школярів. Вона відповідає не лише на питання, що саме потрібно вивчати, а й на питання, як організувати навчання так, щоб дитина поступово навчалася розуміти, вимовляти, читати й використовувати англійську мову в доступних для її віку ситуаціях спілкування.

Об'єктом методики є процес навчання англійської мови в початковій школі, тобто цілеспрямована взаємодія вчителя, молодших школярів, навчального змісту, засобів навчання та освітнього середовища. Предметом методики є закономірності формування початкової іншомовної комунікативної компетентності, а також способи педагогічного супроводу дітей молодшого шкільного віку.

Методика має прикладний характер: її положення використовуються під час планування уроку, добору вправ, організації контролю, роботи з підручником, використання цифрових ресурсів, створення мовленнєвих ситуацій, формування мотивації та подолання типових труднощів учнів. Тому майбутній учитель повинен розуміти методику не як набір готових “рецептів”, а як систему професійних рішень.

Якщо порівняти урок англійської мови в початковій школі з маршрутом подорожі, то програма визначає кінцеву мету, підручник дає карту, а методика допомагає обрати шлях, темп руху, зупинки, мовні ігри, візуальні опори та способи підтримки дітей, яким потрібна додаткова допомога.

2. Мета і завдання методики навчання англійської мови в початкових класах

Головною метою сучасного навчання англійської мови в початкових класах є формування початкової здатності користуватися мовою як засобом спілкування. Це означає, що молодший школяр має не лише запам'ятовувати слова чи мовні зразки, а й поступово вчитися слухати, повторювати, відповідати,

ставити прості запитання, читати короткі тексти, писати елементарні повідомлення та діяти в навчально-ігрових ситуаціях.

До основних завдань методики належать: визначення цілей навчання, добір змісту, обґрунтування принципів навчання, розроблення системи вправ і мовних ігор, організація мовленнєвої практики, контроль і формувальне оцінювання результатів, адаптація навчання до вікових, психологічних та освітніх потреб молодших школярів.

Методика також допомагає відповідати на практичні запитання: як пояснити нову лексику через малюнок, рух або гру; як навчити дітей не боятися повторювати англійські фрази; як працювати з помилками доброзичливо; як поєднати пісні, римівки, картки, руханки та цифрові вправи з реальним мовленнєвим результатом.

3. Основні методичні поняття

Підхід — це загальна стратегія навчання, яка визначає погляд на мову, учня, вчителя та процес оволодіння мовою. Наприклад, комунікативний підхід розглядає мову насамперед як інструмент спілкування, тому на уроці важливими стають ситуації, ролі, наміри мовця, взаємодія та зміст висловлювання.

Метод — це впорядкований спосіб організації навчання відповідно до певного підходу. Прийом — конкретна дія вчителя або учня в межах методу: поставити навідне запитання, запропонувати мовну опору, організувати роботу в парах, використати картку з роллю, дати зразок діалогу.

Принципи навчання — це вихідні положення, які регулюють добір змісту та способів роботи. У навчанні англійської мови важливими є принцип комунікативної спрямованості, доступності, свідомості й активності, наочності, систематичності, індивідуалізації, взаємопов'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності.

Вправа є основною одиницею навчальної діяльності. Вона має мету, інструкцію, мовний матеріал, спосіб виконання та очікуваний результат. Якісна

вправа не просто “займає час”, а веде учня від ознайомлення з мовним явищем до його усвідомленого й автоматизованого використання в мовленні.

4. Зв’язок методики з іншими науками

Методика навчання англійської мови в початкових класах спирається на педагогіку, тому що навчання відбувається в організованому освітньому процесі. Педагогіка допомагає визначити цілі виховання, форми організації уроку, способи мотивації, принципи оцінювання та взаємодії в дитячому колективі.

Психологія пояснює, як працюють пам’ять, увага, мислення, мотивація, емоції та вікові особливості молодших школярів. Діти початкового шкільного віку краще сприймають матеріал через гру, дію, ритм, рух, наочність, повторення та емоційно безпечну взаємодію з учителем і однокласниками.

Лінгвістика дає знання про систему мови: фонетику, лексику, граматику, стилістику, семантику, прагматику. Психолінгвістика пояснює механізми породження і сприймання мовлення, а соціолінгвістика допомагає враховувати залежність мовлення від ситуації, ролей співрозмовників і культурних норм.

Культурологія та міжкультурна комунікація є важливими тому, що мова не існує окремо від культури. Учень має навчитися не лише будувати правильні речення, а й розуміти, коли, кому, з якою інтонацією і в якій формі доречно їх уживати.

5. Сучасні орієнтири методики

Сучасна методика навчання англійської мови в початковій школі ґрунтується на компетентнісному підході. Його суть полягає в тому, що результатом навчання має бути не сума окремих знань, а здатність діяти: зрозуміти просту інструкцію, привітатися, назвати предмет, поставити коротке запитання, обрати відповідь, передати елементарну інформацію.

Комунікативно-ігровий підхід передбачає, що мова вивчається через змістовне використання в доступних ситуаціях. Молодші школярі повинні мати причину говорити, слухати, читати чи писати: знайти пару карток, виконати інструкцію, розіграти мінідіалог, заспівати пісню, скласти просте повідомлення.

Міжкультурний підхід допомагає виходити за межі механічного вивчення слів. Учні порівнюють звичаї, мовленнєві формули, правила ввічливості, особливості повсякденного життя, способи вираження емоцій і ставлення. Це формує толерантність, відкритість і здатність діяти в багатомовному середовищі.

Цифрові технології не замінюють методику, але розширюють її можливості. Онлайн-дошки, інтерактивні вправи, аудіо, відео, електронні словники, системи тестування та навчальні платформи стають корисними лише тоді, коли підпорядковані чіткій навчальній меті.

Приклад із практики

Учитель планує урок з теми “Food”. Невдалий методичний варіант — дати список слів, переклад і механічне завдання “вивчити”. Методично сильніший варіант — створити ситуацію: учні отримують меню, працюють у парах “офіціант — відвідувач”, замовляють страви, уточнюють ціну, висловлюють уподобання. У такій діяльності лексика засвоюється не ізольовано, а як інструмент спілкування.

Типова помилка студента-методиста — плутати активність учнів із результативністю. Якщо на уроці було багато ігор, але учні не використали потрібні мовні одиниці й не виконали комунікативне завдання, активність не стала навчальним результатом.

Висновки

- Методика навчання англійської мови в початкових класах є самостійною педагогічною наукою прикладного характеру.
- Її предметом є закономірності формування іншомовної комунікативної компетентності.

- Сучасне навчання англійської мови в початковій школі має бути компетентнісним, комунікативно спрямованим, ігровим, доступним і культурно чутливим.
- Професійна діяльність учителя вимагає вміння обґрунтовано добирати методи, прийоми, вправи й засоби навчання.

Контрольні запитання

1. Що є об'єктом і предметом методики навчання англійської мови в початкових класах?
2. Чому методику вважають прикладною педагогічною наукою?
3. Поясніть різницю між підходом, методом і прийомом навчання.
4. Які науки є базовими для методики навчання англійської мови в початкових класах?
5. У чому полягає комунікативно-ігрова спрямованість уроку англійської мови в початковій школі?
6. Чому цифровий ресурс сам по собі не гарантує якісного навчання?
7. Наведіть приклад вправи, яка формує реальну потребу у спілкуванні.

Література

Базова

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. 278 p. URL: <https://book.coe.int/en/education-and-modern-languages/8152-common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching-assessment-companion-volume.html> (дата звернення: 18.05.2026).
2. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 18.05.2026).
3. Навчальні програми для 1–4 класів. Програми Нової української школи // Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna->

serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv (дата звернення: 18.05.2026).

4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. Іноземні мови // Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/opublikovano-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-shkolakh> (дата звернення: 18.05.2026).

Допоміжна

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. 160 s.
2. Hinkel E. Handbook of Practical Second Language Teaching and Learning. New York: Routledge, 2022.
3. Johnson K. An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching. 3rd ed. London; New York: Routledge, 2018.
4. Hall G. Exploring English Language Teaching: Language in Action. 2nd ed. London; New York: Routledge, 2017.

ЛЕКЦІЯ 2

ТЕМА: МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Навчальна мета: розкрити сутність мовних компетентностей молодших школярів, охарактеризувати методику формування фонетичної, лексичної, граматичної та орфографічної компетентностей на уроках англійської мови в початкових класах.

Розвивальна мета: розвивати здатність аналізувати мовний матеріал, добирати вправи відповідно до віку дітей та етапу навчання, прогнозувати труднощі молодших школярів і пропонувати способи їх подолання.

План

1. Поняття мовної компетентності та її місце в іншомовній комунікативній компетентності.
2. Формування фонетичної компетентності: вимова, інтонація, ритм мовлення.
1. Поняття мовної компетентності в навчанні англійської мови молодших школярів.
4. Формування граматичної та орфографічної компетентностей.

Технічні засоби навчання: персональний комп'ютер викладача, мультимедійний проєктор, презентаційне обладнання, аудіоколонки, доступ до мережі Інтернет, навчальна платформа або інтерактивна дошка.

Наочність: опорний конспект лекції, презентація, схеми, таблиці термінів, приклади вправ, фрагменти підручників, аудіо- та відеоматеріали.

Міждисциплінарні зв'язки:

- Забезпечувані: педагогічна практика в початковій школі, методика навчання англійської мови, практичний курс англійської мови.

- Забезпечуючі: педагогіка, психологія, загальне мовознавство, культура мовлення, інформаційні технології в освіті.

Основний навчальний матеріал

Основні терміни

Термін	Пояснення
Мовна компетентність	здатність правильно використовувати фонетичні, лексичні, граматичні та орфографічні засоби мови.
Фонетична компетентність	володіння звуковою стороною мовлення, наголосом, ритмом та інтонацією.
Лексична компетентність	здатність розуміти й уживати слова, словосполучення, колокації та мовленнєві кліше.
Граматична компетентність	здатність розуміти й використовувати граматичні структури для вираження змісту.
Автоматизація	доведення мовної дії до рівня швидкого й відносно вільного виконання в мовленні.

1. Сутність мовних компетентностей

Мовні компетентності — це здатність молодшого школяра правильно й доречно використовувати мовні засоби: звуки, інтонаційні моделі, слова, словосполучення, прості граматичні форми, орфографічні та графічні правила. Вони є основою для мовленнєвих дій, але самі по собі ще не гарантують успішного спілкування.

Дитина може впізнавати слово в підручнику, але не пригадати його у власному висловлюванні. Тому формування мовних компетентностей у

початкових класах має поєднувати багаторазове слухання, наслідування зразка, ігрове тренування, використання наочності та поступове перенесення мовного матеріалу в прості ситуації спілкування.

У методиці важливо розрізнати рецептивне й продуктивне засвоєння мовного матеріалу. Рецептивне означає, що учень розуміє слово або граматичну форму під час аудіювання чи читання. Продуктивне означає, що він може самостійно використати цей матеріал у говорінні або письмі.

Методично доцільна робота з мовним матеріалом зазвичай проходить кілька етапів: ознайомлення, первинне усвідомлення, тренування, автоматизація, включення в мовлення та контроль. Якщо пропустити етап тренування, мовний матеріал залишиться нестійким; якщо зупинитися лише на тренуванні, учень не навчиться використовувати його для реальної комунікації.

2. Формування фонетичної компетентності

Фонетична компетентність охоплює правильну артикуляцію звуків, наголос, ритм, інтонацію, темп мовлення та здатність розрізнати звукові особливості англійської мови на слух. У початкових класах вона формується передусім через слухання, повторення, пісні, римівки, чанти та імітаційні вправи.

На початковому етапі навчання особливо важливо сформувати слуховимовні навички. Учні мають багато слухати зразкове мовлення, порівнювати звуки, повторювати короткі моделі, відпрацьовувати ритм і наголос. Ефективними є вправи на розпізнавання звуків, мінімальні пари, імітація, читання вголос, ритмічні фрази, скоромовки, фонетична зарядка.

Пояснення артикуляції має бути коротким і зрозумілим. Не варто перетворювати урок на теоретичний курс фонетики. Якщо учень не може вимовити звук, йому корисніше дати опору: показ положення губ і язика, порівняння з близьким звуком рідної мови, повільне повторення, роботу перед дзеркалом або аудіозапис власного мовлення.

Інтонація також потребує спеціальної уваги. Запитання, прохання, здивування, невпевненість або ввічливість часто передаються не лише словами,

а й інтонаційним малюнком. Тому учні повинні чути й відтворювати не окремі слова, а цілі фрази з природним ритмом.

3. Формування лексичної компетентності

Лексична компетентність — це здатність розуміти й уживати слова, сталі словосполучення, мовленнєві кліше та тематичні групи лексики відповідно до ситуації спілкування. Для молодших школярів слово краще засвоюється тоді, коли воно пов'язане з предметом, малюнком, дією, емоцією або ігровим завданням.

Під час введення нової лексики важливо показувати значення, форму і вживання. Значення можна розкрити через предмет, малюнок, ситуацію, синонім, антонім, контекст, пояснення англійською мовою або переклад. Форма охоплює вимову, написання, граматичні особливості слова. Вживання показує, з якими словами воно поєднується та в яких ситуаціях доречне.

Наприклад, слова red, blue, green, yellow доцільно вводити не ізольовано, а через гру з картками, пошук предметів у класі, команду “Touch something red” або мінідіалог про улюблений колір. Такий підхід допомагає дітям використовувати лексику в дії, а не лише запам'ятовувати переклад.

Система лексичних вправ має рухатися від розпізнавання до активного використання. Спочатку учні слухають або читають слова в контексті, потім співвідносять слово з малюнком чи визначенням, групують лексику, добирають пари, завершують речення, складають словосполучення, а далі використовують слова у власних діалогах, мініпроектах, описах і повідомленнях.

Для міцного засвоєння важливе повторення з інтервалами. Одноразове пояснення нових слів не забезпечує довготривалої пам'яті. Лексику потрібно повертати в різних контекстах: у слуханні, читанні, говорінні, письмі, ігрових вправах, коротких тестах і творчих завданнях.

4. Формування граматичної компетентності

Граматична компетентність передбачає здатність розуміти й правильно використовувати граматичні форми та структури. У комунікативному навчанні

граматика не зникає, але перестає бути самоціллю. Вона розглядається як інструмент точного вираження думки.

Пояснення граматики в початкових класах має бути максимально наочним, коротким і пов'язаним із мовленнєвим зразком. Учні спочатку чують і відтворюють модель у ситуації, а вже потім поступово усвідомлюють її будову. Для цього використовують схеми, картки, мінідіалоги, рухові інструкції та приклади з реального класного спілкування.

Етапи формування граматичної навички включають презентацію структури в контексті, усвідомлення її значення і форми, тренування за зразком, трансформаційні вправи, підстановку, запитання-відповіді, а потім використання структури в умовах наближених до спілкування.

Наприклад, структуру I like.. доцільно вводити через ситуацію вибору улюблених іграшок, фруктів або тварин. Учні не просто підставляють слова у схему, а ставлять запитання, відповідають, порівнюють уподобання та складають прості висловлювання.

5. Орфографічна компетентність і робота з помилками

Орфографічна компетентність охоплює знання правил написання слів, уживання великих літер, апострофів, скорочень, пунктуаційних норм і графічного оформлення тексту. Для англійської мови це особливо важливо, адже написання слова не завжди прямо відповідає його звучанню.

Ефективними є вправи на співвіднесення звуку і букви, групування слів за орфографічними моделями, диктанти з опорою, відновлення пропущених букв, робота з типовими помилками, взаємоперевірка коротких текстів. Орфографія має тренуватися не лише в ізольованих словах, а й у реальних письмових продуктах: повідомленнях, листах, оголошеннях, нотатках.

Робота з помилками повинна бути навчальною, а не каральною. Помилка показує, на якому етапі учень перебуває і що потребує додаткової підтримки. Важливо розрізняти помилки, які заважають розумінню, і неточності, які не

руйнують комунікацію. Не кожену помилку потрібно виправляти одразу під час говоріння, інакше учень може втратити сміливість висловлюватися.

Корисною є техніка відкладеного виправлення: учитель записує типові помилки під час говоріння, а після завершення комунікативного завдання разом з учнями аналізує їх у нейтральній формі. Це дозволяє зберегти природність спілкування і водночас працювати над точністю.

Приклад із практики

Тема уроку — “Toys”. Мовний матеріал: назви іграшок, конструкції I have got.. / Have you got..?, прикметники кольору й розміру. Спочатку учні слухають короткий діалог, потім знаходять у ньому потрібні фрази, відпрацьовують вимову, добирають слова до малюнків, грають у “магазин іграшок” та складають власні короткі діалоги.

Типова помилка студента-методиста — пояснити нову граматику ізольовано, дати багато вправ на підстановку, але не створити ситуації, де ця структура справді потрібна. У результаті учень може виконати тест, але не використати форму в живому мовленні.

Висновки

- Мовні компетентності є основою іншомовної комунікативної компетентності, але не замінюють реального спілкування.
- Фонетика, лексика, грамика й орфографія мають засвоюватися в контексті, а не лише через ізольовані правила.
- Методична послідовність роботи з мовним матеріалом передбачає ознайомлення, тренування, автоматизацію та використання в мовленні.
- Помилки учнів потрібно розглядати як джерело діагностики й подальшої навчальної підтримки.

Контрольні запитання

1. Що входить до складу мовних компетентностей?
2. Чим рецептивне засвоєння лексики відрізняється від продуктивного?

3. Які вправи доцільні для формування фонетичної компетентності?
4. Чому лексичну одиницю потрібно вивчати в контексті?
5. Порівняйте дедуктивний та індуктивний способи пояснення граматики.
6. Які етапи формування граматичної навички ви можете назвати?
7. Як організувати роботу з помилками так, щоб не знизити мовленнєву активність учнів?

Література

Базова

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. 278 p. URL: <https://book.coe.int/en/education-and-modern-languages/8152-common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching-assessment-companion-volume.html> (дата звернення: 18.05.2026).
2. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 18.05.2026).
3. Навчальні програми для 1–4 класів. Програми Нової української школи // Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (дата звернення: 18.05.2026).
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. Іноземні мови // Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/opublikovano-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-shkolakh> (дата звернення: 18.05.2026).

Допоміжна

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
2. Hinkel E. Handbook of Practical Second Language Teaching and Learning. New York: Routledge, 2022.
3. Johnson K. An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching. 3rd ed. London; New York: Routledge, 2018.
4. Hall G. Exploring English Language Teaching: Language in Action. 2nd ed. London; New York: Routledge, 2017.

ЛЕКЦІЯ 3

ТЕМА: МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Навчальна мета: сформувати розуміння методики навчання аудіювання, говоріння, читання, письма та елементарної медіації, показати способи інтегрованого розвитку мовленнєвих умінь молодших школярів у комунікативно-ігровому навчанні англійської мови.

Виховна мета: виховувати культуру іншомовного спілкування, повагу до співрозмовника, готовність слухати, аргументувати власну думку та співпрацювати в навчальній групі.

Розвивальна мета: розвивати комунікативну активність, критичне мислення, уміння працювати з текстом, планувати висловлювання, застосовувати мовленнєві стратегії та оцінювати якість комунікації.

План

1. Поняття мовленнєвої компетентності молодших школярів.
2. Методика навчання аудіювання і говоріння на уроках англійської мови в початкових класах.
3. Методика навчання читання і письма в початковій школі.
3. Методика навчання читання та письма.
4. Інтегроване формування мовленнєвих умінь, медіація та оцінювання результатів.

Технічні засоби навчання: персональний комп'ютер викладача, мультимедійний проєктор, презентаційне обладнання, аудіоколонки, доступ до мережі Інтернет, навчальна платформа або інтерактивна дошка.

Наочність: опорний конспект лекції, презентація, схеми, таблиці термінів, приклади вправ, фрагменти підручників, аудіо- та відеоматеріали.

Міждисциплінарні зв'язки:

- **Забезпечувані:** педагогічна практика в початковій школі, методика навчання англійської мови, практичний курс англійської мови.
- **Забезпечуючі:** педагогіка, психологія, загальне мовознавство, культура мовлення, інформаційні технології в освіті.

Основний навчальний матеріал

Основні терміни

Термін	Пояснення
Мовленнєва компетентність	здатність здійснювати аудіювання, говоріння, читання, письмо та взаємодію англійською мовою.
Аудіювання	сприймання і розуміння усного мовлення.
Діалогічне мовлення	мовленнєва взаємодія двох або більше співрозмовників.
Стратегія читання	спосіб роботи з текстом залежно від мети: зрозуміти головне, знайти деталь або опрацювати зміст глибоко.
Медіація	передавання, пояснення або переформулювання змісту для забезпечення порозуміння.

1. Сутність мовленнєвих компетентностей

Мовленнєві компетентності — це здатність здійснювати мовленнєву діяльність англійською мовою: слухати, говорити, читати, писати, взаємодіяти, передавати простий зміст і досягати доступної комунікативної мети. Якщо мовні компетентності відповідають за володіння засобами мови, то мовленнєві компетентності показують, як дитина використовує ці засоби в реальному навчальному спілкуванні.

У практиці навчання види мовленнєвої діяльності взаємопов'язані. Учень слухає запитання і відповідає, читає оголошення і пише повідомлення, переглядає інформацію і переказує її однокласнику, бере участь у діалозі й уточнює незрозуміле. Тому сучасний урок має поєднувати рецептивні, продуктивні та інтерактивні дії.

Метою формування мовленнєвих компетентностей є не ідеальне відтворення зразків, а здатність діяти в ситуації. Учень повинен розуміти мету спілкування, добирати мовні засоби, користуватися стратегіями, реагувати на співрозмовника, уточнювати, перепитувати, компенсувати нестачу слова, підтримувати контакт.

Для вчителя важливо проектувати завдання так, щоб вони мали комунікативний сенс. Завдання “прочитайте текст і перекладіть” тренує одні дії, а завдання “прочитайте три оголошення та оберіть найкращий варіант для туриста з обмеженим бюджетом” уже створює мету, критерії вибору й потребу зрозуміти інформацію.

2. Методика навчання аудіювання

Аудіювання — це сприймання і розуміння усного мовлення. Воно є складним видом діяльності, тому що слухач має одночасно розпізнавати звуки, слова, інтонацію, граматичні зв'язки, зміст і намір мовця. На відміну від читання, аудіотекст швидко зникає, і учень не завжди може повернутися до незрозумілого фрагмента.

Навчання аудіювання доцільно організовувати в три етапи: передтекстовий, текстовий і післятекстовий. Передтекстовий етап готує дітей до слухання: активізує тему, залучає малюнки, жести, прогнозування змісту, пояснює ключові слова, формулює просте завдання. Текстовий етап спрямований на слухання з конкретною метою, а післятекстовий — на перевірку розуміння через дію, вибір, коротку відповідь або гру.

Важливо розрізняти види розуміння: глобальне, вибіркове й детальне. Не кожне аудіювання потребує розуміння кожного слова. У реальному житті ми

часто слухаємо для загального змісту або для пошуку конкретної інформації. Тому завдання має відповідати меті слухання.

Типова складність молодших школярів — прагнення перекласти кожне слово або швидка втрата уваги. Учитель має навчати стратегій: слухати ключові слова, спиратися на малюнок, жест, інтонацію, знайомі фрази, прогнозувати зміст і не зупинятися через одне незрозуміле слово.

3. Методика навчання говоріння

Говоріння охоплює монологічне та діалогічне мовлення. Монологічне мовлення передбачає відносно розгорнуте висловлювання однієї особи: опис, розповідь, повідомлення, презентацію, аргументацію. Діалогічне мовлення передбачає взаємодію: запитання, відповіді, уточнення, згоду, незгоду, прохання, реакції на репліку співрозмовника.

Формування говоріння потребує балансу між точністю і мовленнєвою сміливістю. Якщо постійно виправляти кожну помилку, діти можуть боятися говорити. Якщо зовсім не працювати над точністю, помилки закріплюються. Тому на етапі тренування вчитель більше контролює форму, а під час гри або мінідіалогу підтримує комунікативну ініціативу.

Ефективними є вправи з мовними опорами: таблиці фраз, початки речень, рольові картки, план відповіді, зразок діалогу, список корисних виразів. Опори не повинні замінювати мовлення учня, а мають допомогти йому подолати страх і поступово перейти до більш самостійного висловлювання.

Для розвитку діалогічного мовлення корисні рольові ігри, інформаційний розрив, інтерв'ю, опитування, обговорення в парах, мініпроекти. Інформаційний розрив означає, що один учень має інформацію, якої немає в іншого, тому виникає природна потреба запитати, уточнити й відповісти.

Для монологу важливо навчати структури висловлювання: вступ, основна частина, завершення; логічні зв'язки; приклади; висновок. Учень повинен знати не тільки слова теми, а й мовленнєві формули: I think..., In my opinion..., Firstly..., Another reason is..., To sum up..

4. Методика навчання читання

Читання — це вид мовленнєвої діяльності, спрямований на сприймання й розуміння письмового тексту. У навчанні англійської мови в початкових класах читання виконує подвійну функцію: воно є метою навчання і водночас засобом засвоєння лексики, мовних зразків та елементарної країнознавчої інформації.

Виділяють різні стратегії читання. Ознайомлювальне читання спрямоване на розуміння загального змісту. Пошукове читання допомагає швидко знайти конкретну інформацію: дату, ім'я, ціну, місце, факт. Вивчальне читання передбачає детальне опрацювання тексту. Переглядове читання дає змогу швидко оцінити структуру й тему матеріалу.

Роботу з текстом також доцільно будувати в три етапи. Перед читанням учні прогнозують зміст за заголовком, зображенням, ключовими словами. Під час читання виконують завдання відповідно до мети. Після читання обговорюють інформацію, висловлюють ставлення, порівнюють із власним досвідом, створюють короткий усний або письмовий продукт.

Поширена помилка — перетворювати кожен текст на переклад. Переклад може бути корисним у певних ситуаціях, але він не повинен замінювати навчання стратегій читання. Учень має навчитися працювати з текстом навіть тоді, коли не всі слова знайомі.

5. Методика навчання письма

Письмо — це створення письмового тексту відповідно до мети, адресата, жанру й мовних норм. Воно охоплює не лише правильне написання слів, а й уміння планувати зміст, добирати лексику, будувати речення, логічно поєднувати думки, редагувати й оформлювати текст.

У початковій школі письмо формується поступово: від обведення, списування, дописування слів і фраз до створення коротких повідомлень за зразком. Важливо не перевантажувати дітей письмовими вправами, а поєднувати їх із читанням, малюнком, підписами, мінілістівками, простими анкетами та навчальними проєктами.

Письмові завдання мають бути жанрово визначеними: електронний лист, повідомлення в чаті, оголошення, короткий опис, відгук, інструкція, анкета, допис, есе, запрошення. Коли учень розуміє адресата і мету, йому легше добирати стиль, структуру та мовні засоби.

На початкових етапах доцільні письмові опори: зразок, план, таблиця фраз, набір ключових слів, частково заповнений текст. Поступово кількість опор зменшується, і учні переходять до самотійного письма.

6. Інтегроване формування мовленнєвих умінь і медіація

У реальному спілкуванні види мовленнєвої діяльності рідко існують окремо. Людина читає повідомлення і відповідає, слухає пояснення і ставить запитання, переглядає інструкцію і передає її іншій людині простішими словами. Тому ефективний урок має інтегрувати аудіювання, говоріння, читання й письмо навколо спільної теми або комунікативної ситуації.

Медіація означає передавання змісту, пояснення, переформулювання або допомогу в порозумінні між людьми. У початкових класах медіаційні завдання мають бути простими: пояснити однокласнику інструкцію, передати головну інформацію з малюнка, назвати потрібний предмет, допомогти скласти коротке повідомлення за опорою.

Онлайн-взаємодія також стає частиною іншомовної комунікації. Учні можуть створювати короткі повідомлення, коментувати, ставити уточнювальні запитання, брати участь у навчальних форумах, працювати над спільним документом. Важливо навчати не тільки мови, а й цифрового етикету: ввічливості, чіткості, відповідальності за зміст повідомлень.

Оцінювання мовленнєвих компетентностей має враховувати зміст, досягнення комунікативної мети, зв'язність, мовне оформлення, вимову, взаємодію, самотійність і використання стратегій. Для прозорості корисні критерії або рубрики, які учні бачать до виконання завдання.

Приклад із практики

Тема заняття — “My school bag”. Учні спочатку слухають короткий діалог про шкільне приладдя, потім читають підписи до малюнків, у парах запитують одне одного “Have you got..?”, обирають потрібні предмети для навчальної ситуації та пишуть короткий список речей у портфелі.

Типова помилка студента-методиста — вважати, що говоріння сформується автоматично після вивчення слів і граматики. Насправді мовленнєві компетентності потребують спеціально організованої практики: ситуацій, ролей, адресата, мети, опору і поступового зняття підтримки.

Висновки

- Мовленнєві компетентності відображають здатність користуватися мовою в реальній діяльності.
- Аудіювання, говоріння, читання і письмо потрібно формувати взаємопов’язано, але з урахуванням специфіки кожного виду діяльності.
- Комунікативні завдання мають містити мету, ситуацію, адресата й очікуваний результат.
- Медіація, онлайн-взаємодія та інтегровані завдання відповідають сучасному розумінню іншомовної комунікативної компетентності.

Контрольні запитання

1. Чим мовленнєві компетентності відрізняються від мовних?
2. Які етапи роботи з аудіотекстом доцільно використовувати на уроці?
3. Що таке інформаційний розрив у навчанні говоріння?
4. Які стратегії читання ви можете назвати?
5. У чому полягає процесуальний підхід до навчання письма?
6. Наведіть приклад медіаційного завдання для уроку англійської мови в початковій школі.
7. Які критерії можна використати для оцінювання усного висловлювання?

Література

Базова

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. 278 p. URL: <https://book.coe.int/en/education-and-modern-languages/8152-common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching-assessment-companion-volume.html> (дата звернення: 18.05.2026).
2. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 18.05.2026).
3. Навчальні програми для 1–4 класів. Програми Нової української школи // Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (дата звернення: 18.05.2026).
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. Іноземні мови // Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/opublikovano-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-shkolakh> (дата звернення: 18.05.2026).

Допоміжна

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
2. Hinkel E. Handbook of Practical Second Language Teaching and Learning. New York: Routledge, 2022.
3. Johnson K. An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching. 3rd ed. London; New York: Routledge, 2018.

ДОДАТКИ

Додатки містять теоретичні довідки, ключові визначення та приклади фрагментів уроків англійської мови в початковій школі із застосуванням сучасних освітніх технологій. Матеріали можна використовувати під час лекційних занять, практичної підготовки здобувачів освіти та моделювання уроків.

Додаток А

Гейміфікація та інтерактивність на уроці англійської мови в початковій школі

Мета додатка: показати, як ігрові механіки, театралізація, рольова взаємодія, пісні та цифрові вправи допомагають молодшим школярам засвоювати лексику й мовленнєві зразки без механічного зазубрювання.

Теоретичні відомості

Гейміфікація у навчанні англійської мови молодших школярів ґрунтується на перенесенні окремих ігрових механік у навчальну діяльність. Її мета полягає не в тому, щоб замінити урок розвагою, а в тому, щоб створити ситуацію активної участі, позитивного емоційного залучення й багаторазового природного повторення мовного матеріалу.

У початковій школі ігрові елементи є особливо результативними, оскільки дитина засвоює іноземну мову через дію, наслідування, уявну ситуацію, ритм, рух і взаємодію з однокласниками. Доцільними є короткі дидактичні ігри, рольові мініситуації, командні завдання, пісні, римівки, театралізація та інтерактивні цифрові вправи.

Важливо, щоб гра мала чітку мовну мету: закріпити лексику, потренувати вимову, навчити реагувати на інструкцію або використати мовленнєвий зразок у комунікативній ситуації. Якщо учні лише натискають кнопки чи змагаються за бали без мовленнєвої дії, навчальний ефект знижується.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
Гейміфікація	використання ігрових механік, балів, рівнів, командних завдань, значків або коротких викликів для підвищення мотивації та активності учнів.
Інтерактивне навчання	організація уроку, за якої учні постійно взаємодіють з учителем, однокласниками, навчальними матеріалами та цифровими ресурсами.
Дидактична гра	спеціально організована гра з навчальною метою, правилами, очікуваним результатом і мовним матеріалом.
Рольова гра	моделювання життєвої або казкової ситуації, у якій учні використовують англійські фрази відповідно до обраної ролі.
Ігрова мотивація	внутрішнє бажання брати участь у навчальній діяльності завдяки інтересу, емоційному залученню та відчуттю успіху.

Методичні умови застосування технології

1. ігрове завдання має бути коротким і зрозумілим для віку дітей;
2. правила потрібно пояснювати простими фразами й демонструвати дією;
3. бали, жетони або рейтинги не повинні принижувати учнів чи створювати надмірну конкуренцію;
4. після гри варто коротко підсумувати, які слова або фрази учні використали.

Клас: 2 клас.

Тема фрагмента уроку: “Colours and Toys” / «Кольори та іграшки».

Компетентності, що формуються: лексична компетентність, фонетична компетентність, уміння розуміти короткі інструкції, уміння відповідати за зразком.

Обладнання та матеріали: картки із зображеннями іграшок, кольорові картки, м'яч, інтерактивна дошка або проєктор, коротка вправа у Wordwall/Kahoot!, наліпки або жетони для команд.

Приклад елементів уроку

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
1. Warm-up “Hello Song”	Учні виконують коротку пісню-привітання з рухами. Учитель показує рухи, діти повторюють і називають свій настрій.	Hello! How are you? I am happy/sad/tired.
2. Гра “Colour Hunt”	Учитель називає колір, а діти знаходять у класі предмет відповідного кольору або піднімають потрібну картку.	Find something red. Touch something blue. Show me green.
3. Інтерактивна вправа	На інтерактивній дошці учні по черзі поєднують зображення іграшки з правильною назвою та кольором.	It is a red ball. It is a blue car.
4. Рольова гра “Toy Shop”	Один учень виконує роль продавця, інший — покупця. Діти використовують готові мовні опори.	Can I have a teddy bear, please? Here you are. Thank you.

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
5. Підсумкова мінігра	Команди отримують жетон за правильну відповідь. Перемагає не окремий учень, а команда, щоб знизити тривожність.	What is it? What colour is it?

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *Look at the card. What is it?*
- *Yes, it is a doll. What colour is the doll?*
- *Let us play toy shop. Speak politely: “Can I have... please?”*
- *Great teamwork! One point for your team.*

Методичний коментар до проведення

1. На початку вчитель активізує увагу дітей через пісню й рух. Це створює позитивний емоційний фон і допомагає швидко перейти до іншомовної діяльності.

2. Під час гри “Colour Hunt” учні не просто повторюють назви кольорів, а пов’язують слово з дією, предметом і власним рухом. Таке поєднання підтримує запам’ятовування.

3. Інтерактивна вправа використовується коротко, не більше 5–7 хвилин. Її завдання — швидко закріпити відповідність між словом, зображенням і вимовою.

4. Рольова гра “Toy Shop” переводить лексику в ситуацію спілкування. Учні тренують не лише слова, а й мовленнєву поведінку: прохання, подяку, ввічливе звертання.

5. Оцінювання має бути підтримувальним: учитель відзначає старання, взаємодопомогу, правильне використання фраз, а не лише безпомилковість.

Очікуваний результат

учні впізнають і називають 6–8 слів з теми, розуміють прості інструкції, уживають мовленнєвий зразок “It is a...” та коротку ввічливу фразу в ігровій ситуації.

Формувальне оцінювання

усне спостереження, командні жетони, “світлофор” самооцінювання: зелена картка — усе зрозуміло, жовта — потрібно ще потренуватися, червона — потрібна допомога.

Додаток Б

CLIL: предметно-мовне інтегроване навчання

Мета додатка: продемонструвати, як англійська мова може бути інструментом виконання завдань з математики, мистецтва або природничої освітньої галузі.

Теоретичні відомості

CLIL, або предметно-мовне інтегроване навчання, передбачає одночасне формування іншомовної та предметної компетентності. У початковій школі це можуть бути короткі фрагменти уроку, під час яких англійська мова використовується як інструмент для виконання завдань з математики, мистецтва, природничої або соціальної освітньої галузі.

Для молодших школярів CLIL має бути простим, наочним і практичним. Учні не вивчають складний предметний матеріал англійською мовою, а виконують доступні дії: рахують, порівнюють, малюють, класифікують, вимірюють, називають колір, форму, розмір або дію.

Ефективність CLIL залежить від балансу між мовною та предметною метою. Учитель має передбачити мовні опори, наочність, жести, повторення ключових слів і можливість відповіді короткою фразою. Головним є не бездоганне мовлення, а осмислене використання англійської мови для виконання предметної задачі.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
CLIL	підхід, за якого іноземна мова використовується для засвоєння елементів змісту іншого предмета, а предметна діяльність підтримує вивчення мови.
Предметний зміст	навчальний матеріал іншої освітньої галузі: числа, фігури, явища природи, кольори, рослини, тварини, правила поведінки тощо.

Поняття	Визначення
Мовна опора	слово, фраза, схема, картка або зразок речення, що допомагає учневі виконати завдання англійською мовою.
Інтегроване завдання	завдання, у якому поєднуються мовна дія та предметна дія, наприклад порахувати фігури і назвати їх англійською.
Scaffolding	педагогічна підтримка через демонстрацію, підказки, шаблони, приклади й поступове зменшення допомоги.

Методичні умови застосування технології

1. предметна дія має бути посилюююю й уже знайомою дітям українською мовою;
2. інструкції слід подавати коротко, бажано з жестом або демонстрацією;
3. важливо використовувати реальні предмети, картки, схеми, малюнки й моделі;
4. підсумок має включати просте мовленнєве висловлювання про виконану дію.

Клас: 3 клас.

Тема фрагмента уроку: “Shapes, Colours and Numbers” / «Фігури, кольори та числа».

Компетентності, що формуються: лексична компетентність, вміння слухати інструкцію англійською мовою, елементарні математичні вміння, творча активність.

Обладнання та матеріали: набір геометричних фігур, кольоровий папір, клей, картки із числами, інтерактивна дошка, зразок аплікації “Shape Monster”.

Приклад елементів уроку

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
1. Актуалізація	Учні повторюють назви фігур і кольорів за картками. Учитель просить показати або знайти фігуру.	Show me a circle. Point to a triangle.
2. Математична мінідія	Діти рахують фігури різного кольору та складають прості приклади.	Two circles and one square make three shapes.
3. Творче завдання “Shape Monster”	Учні створюють монстрика з геометричних фігур і описують його за опорою.	My monster has got three eyes and two legs.
4. Парна перевірка	Пари ставлять одне одному запитання про кількість і форму деталей.	How many triangles has it got? What colour is the square?
5. Рефлексія	Діти називають одну нову фразу і одну дію, яку виконали англійською.	Today I can count shapes. I can describe my monster.

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *Take two blue circles and one yellow triangle.*
- *Count the shapes. How many shapes have you got?*
- *Make your Shape Monster. Use at least five shapes.*

- *Tell your partner: “My monster has got...”*

Методичний коментар до проведення

1. CLIL-фрагмент не перетворює урок англійської на повноцінний урок математики. Його мета — створити природну ситуацію, у якій мова потрібна для виконання предметної дії.

2. Учитель подає інструкції короткими реченнями й супроводжує їх жестами. Для молодших школярів важливо, щоб іншомовна інструкція була зрозумілою через демонстрацію.

3. Під час створення аплікації діти багаторазово чують і використовують слова *circle, square, triangle, rectangle, red, blue, green, yellow, one, two, three*.

4. Опис власної роботи формує зв'язок між предметним результатом і мовленнєвим висловлюванням. Учень бачить сенс говоріння: він презентує власний продукт.

5. Для сильніших учнів можна додати розширену опору: *“It is big/small/funny/scary”*. Для учнів, яким складніше, достатньо фрази *“It has got...”*.

Очікуваний результат

учні виконують прості предметні дії англійською мовою, рахують предмети, розрізняють фігури й кольори, описують створену аплікацію за мовною опорою.

Формувальне оцінювання

оцінюється не художня якість аплікації, а розуміння інструкцій, правильне використання ключових слів, участь у парній взаємодії та готовність презентувати результат.

Додаток В

Навчання через проєкти (Project-Based Learning)

Мета додатка: показати спосіб організації мініпроєкту, у якому учні застосовують англійську лексику для створення конкретного продукту: колажу, мінікнижки, коміксу або короткої презентації.

Теоретичні відомості

Навчання через проєкти в початковій школі передбачає створення невеликого завершеного продукту: мінікнижки, колажу, постера, коміксу, лепбука, короткої презентації або інсценізації. Англійська мова використовується не ізольовано, а як засіб планування, оформлення й представлення результату.

Для молодших школярів проєкт має бути коротким, чітко структурованим і забезпеченим шаблонами. Учитель визначає тему, кінцевий продукт, етапи роботи, мовний матеріал, час виконання та критерії успіху. Надмірно складні проєкти можуть перевантажити дітей і змістити увагу з мовної практики на оформлення.

Проєктне навчання сприяє розвитку комунікативної компетентності, творчості, співпраці, відповідальності та вміння презентувати власну роботу. Воно особливо корисне тоді, коли учень бачить практичний результат своєї мовленнєвої діяльності.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
Project-Based Learning	підхід, за якого учні здобувають і застосовують знання під час створення конкретного навчального продукту.
Навчальний продукт	матеріальний або цифровий результат роботи учня чи групи: постер, мінікнижка, комікс, колаж, вистава, презентація.

Поняття	Визначення
Мініпроект	короткий проєкт, адаптований до віку учнів, який можна виконати протягом одного або кількох уроків.
Презентація результату	коротке усне представлення створеного продукту з використанням вивчених слів і мовленнєвих зразків.
Критерії успіху	зрозумілі для учнів ознаки якісного виконання роботи, наприклад кількість речень, охайність, участь у презентації.

Методичні умови застосування технології

1. проєкт має відповідати темі уроку та віковим можливостям дітей;
2. перед початком роботи потрібно показати зразок готового продукту;
3. для письма доцільно використовувати шаблони речень і словнички;
4. оцінювання має враховувати не лише продукт, а й участь, співпрацю та мовленнєву активність.

Клас: 4 клас.

Тема фрагмента уроку: “My Family Mini Book” / «Моя родинна мінікнижка».

Компетентності, що формуються: уміння будувати коротке усне висловлювання, письмо за зразком, соціальна компетентність, творче мислення, уміння презентувати результат.

Обладнання та матеріали: аркуші А4, кольорові олівці, шаблон сторінки мінікнижки, сімейні символічні малюнки або піктограми, мовні опори на дошці.

Приклад елементів уроку

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
1. Постановка завдання	Учитель пояснює, що клас створює виставку мінікнижок про родину. Учні повторюють лексику.	mother, father, sister, brother, grandmother, grandfather
2. Планування	Діти обирають 3–4 сторінки майбутньої мінікнижки й заповнюють простий план.	Page 1: This is my mother. Page 2: This is my brother.
3. Створення продукту	Учні малюють або вклеюють зображення та дописують речення за шаблоном.	This is my... His/Her name is... He/She likes...
4. Репетиція презентації	У парах учні тренуються показувати книжку й вимовляти 3–5 речень.	This is my family. This is my sister. She likes cats.
5. Презентація	Учні презентують мінікнижки в малих групах, ставлять одне просте запитання.	Who is this? What does he/she like?

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *Today we are making a mini book about family.*
- *Choose three people. Write one sentence about each person.*
- *Use the model: “This is my... His/Her name is...”*
- *Listen to your friend and ask one question.*

Методичний коментар до проведення

1. Проєкт має бути коротким і реалістичним для початкової школи. Його можна виконати протягом одного уроку або розподілити на два заняття.

2. На етапі планування учні отримують чіткий шаблон, тому не губляться в завданні. Проєктне навчання в молодших класах потребує видимої структури.

3. Письмовий компонент має бути посильним: учні не пишуть великий текст, а створюють 3–5 коротких речень за зразком. Це знижує страх помилки.

4. Презентація в малих групах є психологічно безпечнішою, ніж виступ перед усім класом. Діти поступово звикають говорити англійською перед слухачами.

5. Після презентації доцільно провести міні-рефлексію: що вдалося, яку фразу учень використав самостійно, що хотів би додати наступного разу.

Очікуваний результат

учні створюють простий навчальний продукт, використовують лексику з теми “Family”, будують короткий опис за мовною опорою та ставлять одне запитання співрозмовнику.

Формувальне оцінювання

можна використати чек-лист: є 3 сторінки; використано 3 англійські речення; учень презентував роботу; поставив або відповів на запитання; працював охайно й самостійно.

Додаток Г

Цифрові технології та доповнена реальність

Мета додатка: розкрити можливості інтерактивної дошки, онлайн-вправ, аудіовізуальних матеріалів і доповненої реальності для створення мультисенсорного іншомовного середовища.

Теоретичні відомості

Цифрові технології на уроці англійської мови в початковій школі використовуються для підсилення наочності, аудіювання, інтерактивності та швидкого зворотного зв'язку. Вони допомагають поєднати зоровий, слуховий і руховий канали сприйняття, що відповідає віковим особливостям молодших школярів.

Доповнена реальність створює ефект присутності об'єкта в навчальному просторі та може підвищувати інтерес дітей до теми. Водночас AR, QR-коди, інтерактивні дошки й онлайн-вправи мають бути не самоціллю, а засобом досягнення конкретної мовної мети: назвати слово, прослухати опис, виконати інструкцію, скласти речення.

Педагог має контролювати тривалість екранної роботи, безпеку цифрового середовища, доступність ресурсів і відповідність матеріалу віку учнів. Після цифрового етапу необхідна мовленнєва дія: відповідь, мініюпис, парна взаємодія або заповнення простого аркуша.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
Цифрові технології	електронні засоби, платформи, інтерактивні дошки, аудіовізуальні ресурси та додатки, що підтримують навчальний процес.
Доповнена реальність	технологія, яка накладає цифрові об'єкти, зображення або інформацію на реальне середовище за допомогою пристрою.

Поняття	Визначення
Мультисенсорне навчання	навчання, що одночасно залучає зір, слух, рух, дотик або інші канали сприйняття інформації.
QR-завдання	навчальне завдання, у якому учень отримує доступ до зображення, аудіо, відео або вправи через QR-код.
Цифрова безпека	дотримання правил безпечного й відповідального використання цифрових ресурсів, особливо без випадкової реєстрації та небажаного контенту.

Методичні умови застосування технології

1. цифровий ресурс має бути перевіреном учителем до уроку;
2. тривалість роботи з екраном повинна бути обмеженою й педагогічно виправданою;
3. кожне цифрове завдання має завершуватися мовленнєвою або письмовою дією;
4. необхідно передбачити альтернативу на випадок технічних проблем.

Клас: 3 клас.

Тема фрагмента уроку: “Animals and Habitats” / «Тварини та середовище їх існування».

Компетентності, що формуються: аудіювання, лексична компетентність, елементарне монологічне мовлення, цифрова грамотність, уміння працювати з візуальною інформацією.

Обладнання та матеріали: інтерактивна дошка, зображення тварин, короткі аудіофрагменти, QR-коди або AR-картки із зображеннями тварин, робочий аркуш “Animal Passport”.

Приклад елементів уроку

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
1. Візуальне введення лексики	На дошці з'являються зображення тварин. Учитель вмикає звук або коротку анімацію.	a lion, a monkey, a bear, a fox, a bird, a fish
2. AR/QR-станція “Animal Detective”	Учні сканують картку або відкривають цифрове зображення й визначають тварину.	I can see a... It is big/small.
3. Завдання на аудіювання	Учні слухають короткі описи та обирають правильну тварину на дошці.	It can swim. It lives in water. It is a fish.
4. Заповнення “Animal Passport”	Діти вписують або обводять назву тварини, середовище, одну дію.	It lives in the forest. It can run.
5. Мініпрезентація	Учень показує картку й говорить 2–3 речення про тварину.	This is a fox. It lives in the forest. It can run.

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *Scan the card and look carefully.*
- *What animal can you see?*
- *Listen to the clue and choose the animal.*
- *Complete the animal passport: name, place, action.*

Методичний коментар до проведення

1. Цифровий інструмент має підсилювати навчальну мету, а не замінювати її. Перед використанням AR або QR-матеріалів учитель чітко пояснює мовне завдання.

2. Мультисенсорний підхід поєднує зображення, звук, рух і мовленнєву дію. Це особливо корисно для молодших школярів, які краще засвоюють матеріал через різні канали сприйняття.

3. Робота з цифровими ресурсами має бути короткою і керованою. Учні виконують конкретні дії: знайти, назвати, послухати, обрати, заповнити, сказати.

4. Після цифрового етапу обов'язково потрібна усна або письмова дія. Інакше технологія залишиться лише розвагою, а не засобом формування компетентності.

5. Важливо дотримуватися безпеки: не перевантажувати дітей екранним часом, використовувати перевірені ресурси, не вимагати реєстрації учнів у випадкових сервісах.

Очікуваний результат

учні впізнають і називають тварин, розуміють короткі аудіоописи, співвідносять тварину із середовищем існування та будують 2–3 речення за опорою.

Формувальне оцінювання

учитель перевіряє заповнений “Animal Passport”, слухає мініпрезентацію і відзначає точність лексики, зрозумілість вимови та повноту відповіді.

Додаток Д

Принцип «перевернутого класу»

Мета додатка: показати, як частину ознайомлення з мовним матеріалом можна перенести додому у формат короткого відео, аудіо або карток, а класний час використати для спілкування, гри та практики.

Теоретичні відомості

Перевернутий клас передбачає зміну послідовності опрацювання матеріалу: первинне ознайомлення з окремими словами, звуками, піснею або коротким відео відбувається вдома, а час уроку використовується для практики, гри, говоріння, взаємодії й закріплення.

У початковій школі цей підхід має бути дуже обережним. Домашній етап не повинен перетворюватися на самостійне вивчення нової теми без учителя. Він має бути коротким, емоційно привабливим, доступним для дитини й батьків та не вимагати складної реєстрації або додаткових витрат.

На уроці вчитель обов'язково вирівнює стартові можливості учнів, бо частина дітей може не переглянути матеріал удома. Тому перші хвилини заняття мають містити швидке повторення, гру на впізнавання та відновлення ключової лексики.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
Перевернутий клас	модель навчання, за якої первинне ознайомлення з матеріалом частково переноситься поза клас, а урок присвячується активній практиці.
Домашній мікроетап	дуже коротке завдання для попереднього слухання, перегляду або ознайомлення з кількома словами чи фразами.
Класна практика	етап уроку, на якому учні активно використовують матеріал у грі, діалозі, рольовій ситуації або творчому завданні.

Поняття	Визначення
Вирівнювання старту	коротке повторення на початку уроку, яке допомагає всім учням включитися незалежно від виконання домашнього мікроетапу.
Самостійність учня	поступове формування здатності слухати, повторювати, спостерігати й готуватися до уроку з мінімальною допомогою дорослого.

Методичні умови застосування технології

1. домашній матеріал має тривати не більше кількох хвилин;
2. завдання повинно бути простим: послухай, повтори, покажи, обери або познач;
3. урок не можна будувати так, ніби всі діти однаково добре підготувалися;
4. найціннішим етапом має залишатися живе спілкування у класі.

Клас: 3 клас.

Тема фрагмента уроку: “Weather” / «Погода».

Компетентності, що формуються: аудіювання, лексична компетентність, говоріння у форматі короткого повідомлення, самостійність учня, взаємодія з батьками без перевантаження.

Обладнання та матеріали: коротке відео або аудіо до 3 хвилин, картки weather words, робочий аркуш для домашнього перегляду, кубик із погодними символами, мапа погоди.

Приклад елементів уроку

Етап	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
Домашній мікроетап	Учень з батьками переглядає коротке відео або слухає аудіо, де звучать 5–6 слів про погоду.	sunny, rainy, windy, cloudy, snowy, hot, cold
1. Швидка перевірка	На початку уроку діти піднімають картку, яку називає вчитель, або показують жестом погоду.	Show me rainy. Is it sunny?
2. Парна гра “Weather Dice”	Учні кидають кубик із символами погоди й говорять речення за зразком.	It is windy today. It is not snowy.
3. Рольова ситуація “Weather Reporter”	Учень виступає як ведучий прогнозу погоди біля мапи.	Good morning! Today it is cloudy and cold.
4. Закріплення	Клас складає спільний прогноз для вигаданого міста або казкової країни.	In Magic Town it is sunny. Take your cap.

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *You watched the weather video at home. Let us check the words.*
- *Roll the dice and say the weather sentence.*
- *Now you are a weather reporter.*
- *Speak loudly and use the model on the board.*

Методичний коментар до проведення

1. Для початкової школи домашній етап має бути дуже коротким, зрозумілим і необтяжливим. Його мета — первинне знайомство зі звучанням слів, а не самостійне вивчення теми.

2. На уроці не можна будувати роботу так, ніби всі учні ідеально виконали домашнє завдання. Перший етап має швидко вирівняти клас і повторити ключову лексику.

3. Основна цінність “перевернутого класу” полягає в тому, що час уроку використовується для активної комунікації: діти говорять, рухаються, грають, ставлять запитання.

4. Роль “Weather Reporter” дає змогу застосувати лексику в умовно реальній ситуації. Учень не просто повторює слово “rainy”, а повідомляє прогноз.

5. Домашні матеріали потрібно добирати так, щоб вони були доступні без складної реєстрації, містили якісний звук і не вимагали від батьків виконувати роль учителя.

Очікуваний результат

учні впізнають слова з теми “Weather”, використовують речення “It is...” / “It is not...”, складають короткий прогноз погоди та беруть участь у парній грі.

Формувальне оцінювання

оцінювання здійснюється за активністю на уроці, умінням побудувати речення за опорою, участю в рольовій ситуації та виконанням короткого підсумкового завдання.

Додаток Е

Нейропедагогіка, емоційний інтелект і Total Physical Response

Мета додатка: показати, як урахування вікових особливостей дитячого мозку, емоційної безпеки, рухової активності та TPR допомагає знизити стрес і підвищити внутрішню мотивацію молодших школярів.

Теоретичні відомості

Нейропедагогічний підхід у навчанні англійської мови враховує вікові особливості уваги, пам'яті, емоційної реакції та рухової потреби молодших школярів. Дитина краще сприймає іншомовний матеріал тоді, коли почувається безпечно, має можливість рухатися, бачить наочну опору й отримує позитивне підкріплення.

Емоційний інтелект на уроці англійської мови проявляється у вмінні розпізнавати й називати базові емоції, реагувати на стан інших, просити допомогу та приймати помилку як природну частину навчання. Для початкової школи важливо створювати атмосферу, у якій учень не боїться говорити.

Total Physical Response поєднує слухання інструкції з фізичною дією. Учень може показати розуміння через рух ще до того, як буде готовий вимовити фразу. Це знижує мовленнєву тривожність і підтримує природне засвоєння команд, дієслів, назв частин тіла, емоцій та класних дій.

Ключові поняття та визначення

Поняття	Визначення
Нейропедагогіка	підхід до навчання, що враховує закономірності розвитку мозку, уваги, пам'яті, емоцій та пізнавальної активності дитини.
Емоційний інтелект	здатність розпізнавати власні емоції та емоції інших, регулювати поведінку й взаємодіяти безпечно та доброзичливо.

Поняття	Визначення
Психологічна безпека	атмосфера уроку, у якій дитина не боїться помилитися, поставити запитання, показати нерозуміння або попросити допомогу.
Total Physical Response	метод навчання іноземної мови через виконання фізичних дій у відповідь на усні команди вчителя.
Саморегуляція	уміння заспокоїтися, зосередитися, переключити увагу й повернутися до навчальної діяльності.

Методичні умови застосування технології

1. початок уроку варто будувати через емоційне налаштування й короткий ритуал;
2. команди англійською мовою мають супроводжуватися жестом, мімікою або показом;
3. помилки не порівнюються між дітьми й не коментуються в принизливій формі;
4. руханки та дихальні вправи використовуються коротко й тоді, коли вони допомагають повернути увагу.

Клас: 1–2 клас.

Тема фрагмента уроку: “Feelings and Classroom Actions” / «Почуття та дії в класі».

Компетентності, що формуються: розуміння простих команд, фонетична і лексична компетентність, емоційна грамотність, саморегуляція, готовність брати участь у спілкуванні.

Обладнання та матеріали: картки емоцій, м’яка іграшка-помічник, пісенька-руханка, набір командних карток, плакат “How do I feel today?”.

Приклад елементів уроку

Етап уроку	Зміст елемента	Мовленнєвий матеріал
1. Емоційне коло	Учні обирають картку настрою й за бажанням називають свій стан. Можна відповідати жестом.	I am happy/sad/angry/tired.
2. Дихальна пауза	Учитель проводить коротку вправу “Smell the flower, blow the candle”, щоб заспокоїти клас.	Breathe in. Breathe out. Slowly.
3. TPR-команди	Діти виконують команди вчителя, не перекладаючи їх українською мовою.	Stand up. Sit down. Clap your hands. Turn around.
4. Рухлива історія	Учитель розповідає коротку історію, а діти виконують дії персонажа.	The rabbit jumps. The bear sleeps. The bird flies.
5. Завершення “I can”	Учні показують жестом або промовляють одну дію, яку можуть виконати англійською.	I can jump. I can clap. I can say “happy”.

Приклади реплік учителя англійською мовою

- *How do you feel today? You may show the card.*
- *Let us calm down: smell the flower, blow the candle.*
- *Listen and move. Do not worry about mistakes.*

- *Great! Your body helps your English.*

Методичний коментар до проведення

1. Нейропедагогічний підхід передбачає, що увага молодших школярів нестійка, а емоції прямо впливають на здатність сприймати й запам'ятовувати матеріал.

2. Емоційне коло не повинно перетворюватися на допит. Учень може назвати емоцію, показати картку або просто взяти участь у спільній діяльності.

3. Дихальні вправи та короткі руханки допомагають переключити увагу, знизити напруження, підготувати дітей до слухання інструкцій англійською мовою.

4. Total Physical Response ефективний у початкових класах, тому що поєднує слово, жест і дію. Дитина може продемонструвати розуміння ще до того, як буде готова говорити.

5. Учитель має підтримувати безпечну атмосферу: помилки не висміюються, відповіді не порівнюються між дітьми, успіх фіксується через фразу "I can...".

Очікуваний результат

учні розуміють і виконують прості команди англійською мовою, називають базові емоції, беруть участь у рухливій історії та поступово формують позитивне ставлення до іншомовного спілкування.

Формувальне оцінювання

доцільним є формувальне оцінювання: спостереження за участю, правильністю реакції на команди, готовністю повторювати фрази та здатністю назвати або показати власний стан.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Конспект лекцій для студентів спеціальності 013 Початкова освіта, спеціалізації Іноземна мова (англійська), освітній ступінь-магістр / Кміть О.В. – Чернігів: ЧНПУ, 2017. – 117с.
2. Биць Н.М. Лекції з методики навчання іноземної мови. Львів, 2019. 55 с.
3. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.Б. Соломаха [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 356 с.
4. Методичний експрес: Теорія і практика навчання англійської мови в Новій українській школі: Навчально-методичний посібник для вчителів закладів початкової освіти та студентів педагогічних спеціальностей / О. В. Вознюк, О. С. Гуманкова, С. В. Деньгаєва, О. А. Зимовець, О. Є. Кравець, О. С. Михайлова, І. В. Самойлюкевич, Дж. Хегарті та ін./ За заг. ред. І. В. Самойлюкевич. – Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2019. 172 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх закладів середньої освіти та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 1-4 класи. Київ: Видавничий дім “Освіта”, 2020. 208 с.
6. Безперервний професійний розвиток вчителів іноземних мов в Україні та за кордоном : монографія / Вознюк О.В., Гуманкова О.С., Деньгаєва С.В., Зимовець О.А., Кравець О.Є., Кулак В.І., Михайлова О.С. Житомир : Вид-во ЖДУ і. Івана Франка, 2023. – 364 с.
7. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С.Ю.Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]. – К. : Ленвіт, 2015. – 444 с.
8. Richards, J.C. Key Issues in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. 826 p.
9. Shin, J., & Crandall, J. Teaching Young Learners English. Boston: Heinle Cengrade, 2016. 403 p.

Додаткова:

1. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія та практика. – Київ: Ленвіт, 2013. 590 с. Бігич О.Б.
2. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. – К.: Ленвіт, 2006. -200 с.
3. Європейське мовне портфоліо: Проект української версії для учнів 7 – 11 років. – Тернопіль: Лібра Терра, 2013. – 104 с.
4. Калініна Л. В. Англійська мова: підруч. для 3-го кл. спец. шк. з поглибл. вивч.

- англ. мови. К. : Генеза, 2013. 160 с.
5. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В. Англійська мова: підруч. для 1-го кл. спец. шк. з поглибл. вивч. англ. мови. К. : Центр навч.-метод. л-ри, 2012. 160 с.
 6. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В. Англійська мова: підруч. для 2-го кл. спец. шк. з поглибл. вивч. англ. мови. К. : Центр навч.-метод. л-ри, 2012. 160 с.
 7. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В. Англійська мова: підруч. для 4-го кл. спец. шк. з поглибл. вивч. англ. мови. К. : Генеза, 2015. 176 с.
 8. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь: Навчальний посібник. К. : Ленвіт, 2009. 119 с.
 9. Кміть О.В. Методика навчання іноземної мови: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Чернігів: НУЧК, 2023. 120 с.
 10. Мазко О. П. Інтерактивні технології формування культури педагогічної взаємодії майбутнього вчителя іноземних мов : навч.-метод. посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2014. 96 с.
 11. Морська Л. І. Теорія та практика методики навчання англійської мови. – Тернопіль: Астон, 2003. 248 с.
 12. Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія/ за ред. І. В. Самойлюкевич. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І Франка, 2012. 384 с.
 13. Професійно-методична підготовка студентів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія / Н.В. Зінукова, Л.В. Калініна, І.В. Самойлюкевич, Н.Р. Петранговська, О.Р. Світлична, І.І. Березенська, Н.П. Сіваєва, О.С. Гуманкова, Л.В. Барало, О.А. Зимовець, С.Б. Моркотун, Ю.М. Жиляєва, А.М. Мормуль, І.Ф. Литнєва, Є.М. Карпенко. Д.: Вид-во ДУЕП, 2009. 494 с.
 14. Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика : монографія. К.: Генеза, 2012. 224 с.
 15. Cameron L. Teaching Languages to Young Learners. Cambridge University Press, 2017.
 16. Halliwell. Teaching English in the Primary Classroom. Longman, 2008.
 17. Harmer, J. The Practice of English Language Teaching. 4th edition. Pearson Longman, 2007. 448 с.
 18. Hedge T. Teaching and Learning in the Language Classroom. Oxford University Press., 2017.
 19. Hockly N. Focus on Learning Technologies. Oxford University Press. 2016.
 20. Holden Susan. Teaching children. – Oxford University Press, 1989.
 21. Innovations in pre-service education and training for English language teachers. British Council, 2013. 243 p.
 22. Mini Dictionary of Language and Teaching Terms: Короткий термінологічний словник-довідник з англійської мови та методики її навчання / Упорядник І. М. Романишин. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 184 с.
 23. Mini Dictionary of Language and Teaching Terms : Короткий термінологічний словник-довідник з англійської мови та методики її навчання / Упорядник І.

- М. Романишин. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2014.-184 с.
24. Nation, I.S.P. (2013) Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge: Cambridge University Press.
 25. Orr, J. Growing up with English – RPC Manila: A/RPS/MMS/RPS, 2006 – 186p.
 26. Phillips S. Drama with Children. Oxford: Oxford University Press, 1999. 160 p.
 27. Phillips, D., & Burwood, S. Projects with Young Learners. Oxford: Oxford University Press, 2003. 200 p.
 28. Policies and practices for teaching sociocultural diversity. Council of Europe Publications, 2010. 91 p.
 29. Reilly V. Very young learners. – Oxford University Press, 2007.
 30. Scott W. Teaching English to children. – Longman, 1991.
 31. Teaching English as a Second or Foreign Language. Eds: Celce-Murcia, M., Brinton, D., & Snow, M. 5th Edition. Boston: Heinle Cengage Learning, 2014. 706 p.
 32. Tomalin, B. and S. Stempleski (1993) Cultural Awareness. Oxford University Press. 216 p.
 33. Wright A. Storytelling with Children. Oxford: Oxford University Press, 2009. 217 p.

Інформаційні ресурси:

1. Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 1-4 класи [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/inozemna-mova-poyasnyvalna-znz-sznz-1-4-klas-belyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf>
2. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>
4. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua>
5. НУШ – Нова Українська школа [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://nus.org.ua/>
6. British Council Learn English Kids [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/>
7. MES English – free printable resources for teachers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mes-english.com/>
8. English 4 Kids [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.english-4kids.com/gamespkwordguess.html>
9. Busy Beavers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://busybeavers.com/>

10. ToLearnEnglish [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
<https://www.tolearnenglish.com/>
11. Council of Europe (2020) Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment: Companion Volume. [online]. Available from:
<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
12. Curricula for secondary schools. Kyiv: Ministry of Education and Science of Ukraine. [online] Available from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
13. Opal, D. How young children learn English as another language. [online] Available from: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/helping-your-child/how-young-children-learn-english-another-language>
14. Read, C. ABC of Teaching Children. [online] Available from: <https://carolread.wordpress.com/>
15. The Essentials of Language Teaching. Teaching Grammar. [online] Available from:
<https://essentialsoflanguageteachingnet.wordpress.com/practice/teaching-grammar/>
16. Vocabulary.com (2015) [online] Available from: <http://www.vocabulary.com>
17. Maley, A. and N. Peachey (2015) (Eds.) Creativity in the English language classroom. London: British Council. [online] Available from:
http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/ec/files/F004_ELT_Creativity_FIN_AL_v2%20WEB.pdf
18. Newby, D., Allan, R., Fenner, A., Jones, B., Komorowska, H. and K. Soghiyan (2007) EPOSTL. European Centre for Modern Languages. [online] Available from: http://archive.ecml.at/mtp2/fte/pdf/C3_Epostl_E.pdf

Науково-методичне видання

Укладачі:

Кравець Олена Євгенівна,

Вознюк Олександр Васильович,

Зимовець Олена Анатоліївна,

КУРС ЛЕКЦІЙ

З ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«Методика навчання англійської мови в початкових класах»

Надруковано з оригінал-макета авторів